KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 15.3.2005
KOM(2005) 87 v konečném znění

2005/0020 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o evropském řízení o drobných pohledávkách

(předložená Komisí)

{SEK(2005) 351}
{SEK(2005) 352}

ODŮVODNĚNÍ

1. ÚVOD A SOUVISLOSTI

1.1. Úvod

V souladu s předběžným programem ochrany spotřebitelů a informační politiky z roku 1975[1] a se Zelenou knihou o přístupnosti soudnictví pro spotřebitele a o způsobech řešení spotřebitelských sporů na jednotném trhu z roku 1993[2] přijala Komise v roce 1996 sdělení o akčním plánu o přístupnosti soudnictví pro spotřebitele a o způsobech řešení spotřebitelských sporů na vnitřním trhu[3]. Tento akční plán se zaměřil na propagaci a podporu postupů řešení jednotlivých spotřebitelských sporů a ustanovil zavedení zjednodušeného přístupu k soudním postupům. Poté, co v roce 1999 vstoupila v platnost Amsterodamská smlouva, si Evropská unie stanovila za cíl postupně vytvářet prostor svobody, bezpečnosti a práva, a to mimo jiné přijetím opatření v oblasti soudní spolupráce v občanskoprávních věcech.

Zasedání Evropské rady v Tampere v roce 1999 vyzvalo Radu k zavedení zvláštních společných procesních pravidel s cílem urychlit a zjednodušit urovnávání sporů o drobných pohledávkách a ke zrušení přechodných opatření, která jsou dosud vyžadována k uznávání a vykonávání rozhodnutí nebo rozsudků v dožádaném státě v případě všech nároků vyplývajících z drobných pohledávek (tj. nejen ze spotřebitelských pohledávek).

Společný program Komise a Rady o opatřeních k provádění zásady vzájemného uznávání rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, který Rada přijala dne 30. listopadu 2000[4], vyžadoval zjednodušení a urychlení řešení sporů o drobných pohledávkách. Jednání o zjednodušení a urychlení sporů o drobných pohledávkách by rovněž usnadnila uznávání a vykonávání rozsudků.

Potřebu zjednodušeného a urychleného řízení sporů o drobných pohledávkách vyjádřil také Evropský parlament[5].

1.2. Zelená kniha o evropských platebních postupech a o opatřeních vedoucích ke zjednodušení a urychlení sporů o drobných pohledávkách

Přijetí tohoto návrhu předcházely rozsáhlé konzultace jak členských států, tak všech zúčastněných stran občanské společnosti. Zelená kniha o evropských platebních postupech a o opatřeních vedoucích ke zjednodušení a urychlení sporů o drobných pohledávkách[6] předložená Komisí dne 20. prosince 2002 poskytla přehled řízení o drobných pohledávkách, které členské státy v současné době užívají. Na základě srovnávací studie způsobů, jakými členské státy řeší příslušné procesní problémy, formulovala takto kniha řadu otázek týkajících se žádoucího rozsahu a charakteru tohoto evropského nástroje.

---

1 Úř. věst. C 92, 25.4.1975, s. 2.
2 KOM(93) 576.
3 KOM(96) 13.
4 Úř. věst. C 12, 15.1.2001, s. 1.
5 Úř. věst. C 146, 17.5.2001, s. 4.
6 KOM (2002) 746 v konečném znění.

Reakce na tuto Zelenou knihu, které byly dále projednávány při veřejném slyšení uspořádaném Komisí dne 12. prosince 2003, ukázaly, že nástroj pro zjednodušení a urychlení sporů o drobných pohledávkách je téměř jednomyslně považován za krok vpřed směrem k vytváření prostoru svobody, bezpečnosti a práva.

Ve svém stanovisku k této Zelené knize[7] ze dne 18. června 2003 přivítal Evropský hospodářský a sociální výbor iniciativu Komise zahájit konzultace o této problematice a snahu Komise zrychlit, zlevnit a zefektivnit občanskoprávní spory. Výbor podpořil zavedení evropského postupu pro zjednodušení a urychlení sporů o drobných pohledávkách. Vyjádřil názor, že by měla být definována vhodná opatření pro urychlení takových sporů, aniž by současně došlo k ohrožení záruk poskytnutých stranám sporu v rámci právního státu.

Ve svém stanovisku k této Zelené knize[8] ze dne 12. února 2004 přivítal Evropský parlament iniciativu Komise a prohlásil, že řízení o drobných pohledávkách by se nemělo týkat jen případů vztahujících se k úhradě určité finanční částky za předpokladu, že na základě předmětné částky bude nejprve stanoven limit, ale bude se vztahovat rovněž na veškeré další spory týkající se ekonomických vztahů definovatelných jako závazky. Dále by u řízení o drobných pohledávkách měla být užívána metod alternativního řešení sporů (ADR), se zjednodušeným dokazováním a omezeným právem na podání opravných prostředků.

Dne 16. března 2004 byla na schůzce odborníků z členských států projednána předloha nařízení o evropském řízení o drobných pohledávkách. Delegace odborníků ocenily celkový přístup zvolený v tomto textu, zejména přijetí nařízení, jehož cílem by bylo zjednodušit a urychlit řešení sporů o drobných pohledávkách zavedením evropského řízení o drobných pohledávkách, které by měli účastníci řízení k dispozici jako alternativu k postupům stanoveným zákony členských států, které zůstanou beze změn, a zrušení přechodných opatření umožňujících uznání a vykonání rozsudku vydaného v rámci řízení o drobných pohledávkách v jiném členském státě.

2. CÍLE A OBLAST PŮSOBNOSTI

2.1. Celkový cíl

2.1.1. Význam účinného řízení o drobných pohledávkách

Ne vždy se náklady, časová náročnost a jiné újmy související se soudním řízením snižují úměrně s výší pohledávky. Naopak, čím nižší je pohledávka, tím více uvedená zatížení narůstají. Tato skutečnost vedla v řadě členských států k zavedení zjednodušeného občanskoprávního řízení o drobných pohledávkách. Zároveň se v důsledku vzrůstajícího využívání práva volného pohybu osob, zboží a služeb podle Smlouvy o ES zvyšuje potenciální počet přeshraničních sporů. Je evidentní, že překážky vydání rychlého a finančně nenáročného rozsudku jsou v přeshraničním kontextu ještě zdůrazněny. Často bude nezbytné angažovat dva právníky, vynaložit další náklady na překlad a tlumočení a bude zde celá řada dalších faktorů, jako například mimořádné náklady na cestovné účastníků řízení, svědků, právníků apod.

---

[7] Úř. věst. C 220, 16.9.2003, s. 5.

[8] Usnesení Evropského parlamentu o sbližování civilního procesního práva v Evropské unii (KOM(2002) 654 + KOM(2002) 746 - C5-0201/2003 - 2003/2087(INI)), A5-0041/2004.

Potenciální problémy se však neomezují jen na spory mezi fyzickými osobami. S obtížemi při vymáhání pohledávek v jiných členských státech se mohou setkat i vlastníci malých podniků. Ale v důsledku toho, že neexistuje postup „úměrný“ hodnotě daného sporu, mohou překážky, na které věřitel pravděpodobně narazí, zpochybnit ekonomickou smysluplnost řešení vzniklé situace soudní cestou. Náklady na získání rozsudku, zejména v případech, kdy je žalovaný z jiného členského státu, často nejsou úměrné částce, o kterou se ve sporu jedná. Řada věřitelů se s ohledem na náklady soudního řízení a z obavy z praktických obtíží, které jim z celé záležitosti pravděpodobně vyplynou, vzdá veškeré naděje na získání toho, co jim podle jejich přesvědčení podle práva náleží.

2.1.2. Charakteristické rysy řízení o drobných pohledávkách – procesní zjednodušení

Řada členských států zavedla v rámci svých procesních systémů a tradic specifická pravidla řešení sporů o drobných pohledávkách, která stanoví procesní zjednodušení oproti běžnému postupu. Není nijak překvapující, že navrhovaná řešení se od sebe navzájem liší. Zatímco některé členské státy mají pro řízení o drobných pohledávkách stanoveny specifické postupy, jiné v těchto případech využívají určitých procesních zjednodušení. Mezi jednotlivými státy také existují rozdíly v míře aplikace specifických procesních zjednodušení.

Specifická pravidla týkající se řešení sporů o drobných pohledávkách, která stanoví řadu procesních zjednodušení oproti běžným postupům, má Spojené království (Anglie/Wales, Skotsko a Severní Irsko), Irsko, Švédsko a Španělsko. V Německu mohou soudy v případě drobných pohledávek stanovit postupy podle vlastního uvážení. Ve Francii existuje zjednodušený způsob zavádění řízení o drobných pohledávkách („déclaration au greffe“). Občanské soudní řády Rakouska, Finska, Nizozemska i řady dalších členských států obsahují v porovnání s běžným postupem řadu procesních zjednodušení, kterých lze využít v případě částek nižších než určitý limit. Ačkoli lze prohlásit, že v případě uvedených procesních zjednodušení se nejedná o řízení o drobných pohledávkách v pravém smyslu slova, dosahuje se v praxi s jejich pomocí velice podobných výsledků.

Nejvýznamnější rysy stávajících řízení o drobných pohledávkách a procesních zjednodušeních lze shrnout následujícím způsobem:[9]

– Všechny členské státy, které uplatňují řízení o malých pohledávkách, mají pro tyto postupy stanoveny kvantitativní limity, které se však navzájem značně liší.[10].Některé členské státy aplikují toto řízení o drobných pohledávkách také na některé typy soudních sporů bez ohledu na limit. Většina členských států, které mají zavedeno řízení o drobných pohledávkách, má možnost tento postup využívat i v jiných případech než u peněžních pohledávek. Užití zjednodušeného postupu je ve většině případů povinné (u pohledávek nižších, než je stanovený limit), ale na základě rozhodnutí soudu nebo na žádost účastníka řízení lze daný spor posuzovat podle obvyklého nebo formálnějšího postupu.

– V řadě stávajících řízení o drobných pohledávkách existují žalobní tiskopisy. Žádný členský stát neukládá uvádět v této žádosti odkazy na právní předpisy, všechny vyžadují pouze faktické údaje. Většina členských států umožňuje před zahájením sporu o drobných pohledávkách poskytnutí asistence soudního úředníka nebo informačního pracovníka. Soudce navíc v průběhu slyšení poskytuje asistenci straně, kterou nezastupuje advokát

[9] Podrobnosti viz kapitola 4.3 Zelené knihy.

[10] Mezi 600 EUR (Německo) až 8 234 EUR (Anglie/Wales).

(zejména v procesních otázkách) a současně dodržuje zásadu nestrannosti. V současné době nevyžaduje žádný členský stát v řízení o drobných pohledávkách povinné zastoupení advokátem.

– Uvolnění pravidel týkajících se dokazování je jednou z klíčových otázek v řízení o drobných pohledávkách ve většině členských států. V řadě případů má soudce rozhodování v tomto ohledu jistý prostor. V současné době existuje v řadě případů možnost rozhodování na základě písemného podání účastníků řízení (místo ústního jednání). V některých případech byla uvolněna i pravidla týkající se obsahu rozsudku. Pro vydání rozsudku existuje v řadě členských států časový limit. Procesní pravidla týkající se náhrady nákladů se značně liší. Ve většině členských států hradí veškeré náklady pouze žalovaný, pokud spor prohraje. Zákony členských států týkající se možnosti opravných prostředků v případě sporů o drobných pohledávkách se výrazně liší.

2.2. OBLAST PŮSOBNOSTI

2.2.1. Potřeba řešení na úrovni Společenství

Článek 65 Smlouvy o ES připisuje Společenství legislativní pravomoci z hlediska soudní spolupráce v občanskoprávních věcech s mezinárodním prvkem, pokud to bude nutné k řádnému fungování vnitřního trhu.

S ohledem na tento požadavek týkající se vnitřního trhu mají instituce Společenství určitý prostor pro rozhodnutí, zda je dané opatření nezbytné pro řádné fungování vnitřního trhu. Tento návrh řádné fungování vnitřního trhu usnadňuje vzhledem k tomu, že zavedení řízení o drobných pohledávkách pomůže eliminovat překážky volného pohybu zboží, osob, služeb nebo kapitálu. Jak bylo uvedeno výše (2.1.2.), v současné době se řízení o drobných pohledávkách v členských státech od sebe navzájem výrazně liší. Přístup hospodářských subjektů k justičním mechanismům se značně rozdílnou úrovní výkonnosti znamená narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu bez ohledu na to, zda účastníci řízení sídlí v různých členských státech nebo v témže členském státě. Pokud mají některé subjekty přístup k efektivním a účinným postupům, zatímco jiné nikoli, znamená to nerovná pravidla pro subjekty konkurující si na vnitřním trhu. Stávající odlišnosti v zákonech členských států jsou překážkou řádného fungování vnitřního trhu. Proto znamená situace implikující výraznou nerovnováhu účinnosti procesních prostředků, které mají věřitelé k dispozici podle různých národních právních předpisů, narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu. Evropské řízení o drobných pohledávkách by tak usnadnil řádné fungování vnitřního trhu.

Pokud se jedná o přeshraniční požadavek, většina jazykových verzí Smlouvy užívá termín „věc“ a nikoli „opatření“. Je tedy nezbytné a zároveň dostačující, aby daná „věc“ měla přeshraniční důsledky. Tento výklad potvrzuje čl. 65 písm. c), který stanoví, že opatření v oblasti soudní spolupráce v občanskoprávních věcech musí zahrnovat odstraňování překážek řádného průběhu občanskoprávního řízení, a článek III-269 Smlouvy o Evropské ústavě.

Procesní právo již ze své podstaty může mít přeshraniční důsledky. Soud vždy použije lex fori bez ohledu na to, zda má daný spor přeshraniční prvky. Spory o drobných pohledávkách mají přeshraniční důsledky vzhledem k tomu, že s ohledem na rozvoj vnitřního trhu se většina hospodářských subjektů a spotřebitelů dříve či později stane účastníky takových sporů v zahraničí.

Opatření vztahující se i na čistě vnitrostátní případy, které je nezbytné pro řádné fungování vnitřního trhu, a to zejména proto, že eliminuje narušování hospodářské soutěže mezi hospodářskými subjekty v jednotlivých členských státech, má nezbytně mezinárodní důsledky vzhledem k tomu, že zavádění efektivního řízení o drobných pohledávkách v jednotlivých členských státech usnadní přístup ke spravedlnosti všem za rovných podmínek.

Požadavek fungování vnitřního trhu, uvedený v článku 65, je tedy omezením mezinárodního požadavku. Opatření, které je nutné k řádnému fungování vnitřního trhu, má nutně mezinárodní důsledky, avšak opatření, které má mezinárodní důsledky, nemusí být vždy nezbytné i k řádnému fungování vnitřního trhu. Tento výklad potvrzují také jednání vedoucí k přijetí článku 65 vzhledem k tomu, že požadavek týkající se vnitřního trhu byl vložen až v pozdější fázi jednání s cílem omezit rozsah tohoto ustanovení. Restriktivnější výklad článku 65 nemohl být záměrem autorů předlohy vzhledem k tomu, že by vytvářel nové překážky přístupu ke spravedlnosti v Evropském justičním prostoru. Každý právní nástroj by musel mít svou vlastní „mezinárodní“ definici vzhledem k tomu, že tato definice by se ve vztahu k různým problematikám musela téměř nevyhnutelně lišit, což by způsobilo významné obtíže při aplikaci těchto nástrojů.

Omezení rozsahu uplatnění evropského řízení o drobných pohledávkách pouze na mezinárodní případy by bylo nejen nevhodné, ale také kontraproduktivní.

Za prvé je třeba předejít vytvoření dvou odlišných režimů pro vnitrostátní spory a pro spory s mezinárodními aspekty. Takováto dualita režimů by nebyla v souladu s cílem jednotného a koherentního prostoru bezpečnosti pro všechny.

Dále pak, jak bylo uvedeno výše, ne všechny členské státy umožňují účastníkům řízení rychlé a finančně nenáročné řízení o drobných pohledávkách. Nedostatek postupů přiměřených hodnotě sporu má za důsledek skutečnost, že řešení těchto sporů soudní cestou je v řadě případů z ekonomického hlediska pochybné a věřitelé se často rozhodnou tuto cestu nezvolit. Z tohoto omezení účinného přístupu ke spravedlnosti vyplývají ekonomické náklady, které mají významné negativní makroekonomické dopady na řádné fungování vnitřního trhu.

2.2.2. Subsidiarita a proporcionalita

Cíle tohoto návrhu, tj. zjednodušení a urychlení sporů o drobných pohledávkách zavedením evropského řízení o drobných pohledávkách, nemohou v dostatečné míře dosáhnout členské státy samy o sobě vzhledem k tomu, že nejsou schopny zaručit rovná pravidla v rámci celého Společenství. Tohoto cíle lze tedy dosáhnout pouze na úrovni Společenství.

Stávající návrh je plně v souladu se zásadou proporcionality v tom smyslu, že je přísně omezen na záležitosti nezbytné k dosažení tohoto cíle. V této souvislosti je velmi důležité zdůraznit zejména dopad kombinace zvoleného právního nástroje (nařízení) a volitelného charakteru evropského řízení o drobných pohledávkách ve vztahu ke srovnatelným mechanismům v rámci národního procesního práva členských států. Při současném zajištění jednotnosti a přímé aplikovatelnosti daného postupu by zde navrhované nařízení zavazovalo členské státy pouze ke zpřístupnění evropského postupu jako dalšího možného nástroje. Toto nařízení by tedy členské státy nenutilo ani opustit dřívější legislativu týkající se drobných pohledávek ani tuto legislativu měnit tak, aby byla v souladu s právem Společenství. Z tohoto důvodu tento návrh nařízení, které nenaruší právo členských států i nadále užívat vlastní národní pravidla současně s evropským řízením o drobných pohledávkách, zasahuje do procesních systémů těchto států mnohem méně rušivě než směrnice, která by požadovala

přizpůsobení národních právních předpisů normám stanoveným tímto nástrojem. Tato legislativní technika de facto zajišťuje společnou minimální úroveň účinnosti vymáhání drobných pohledávek, umožňuje však členským státům, které vyvinuly ještě funkčnější vnitrostátní systém, aby tento systém užívaly i nadále. Nakonec pak bude ponecháno na vůli věřitelů, aby posoudili, který postup považují za účinnější nebo výhodnější z hlediska přístupnosti, přičemž toto poslední kritérium je významné zejména pro osoby provozující činnost ve více členských státech; tyto osoby nebudou povinny seznamovat se s procesním právem těchto jednotlivých států, neboť budou mít k dispozici jednotné evropské řízení o drobných pohledávkách. A konečně je nutno mít na paměti, že článek 17 tohoto návrhu stanoví, že „podle ustanovení tohoto nařízení se bude evropské řízení o drobných pohledávkách řídit procesním právem členského státu, v němž je daný postup veden“. Zavedení evropského řízení o drobných pohledávkách tedy s sebou nenese potřebu dalšího sbližování národního procesního práva, a proto s vnitrostátním právem interferuje jen zcela minimálně.

2005/0020 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o evropském řízení o drobných pohledávkách

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 61 písm. c) této Smlouvy,

s ohledem na návrh Komise[11],

s ohledem na stanovisko Evropský hospodářského a sociálního výboru[12],

v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy[13],

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Evropská unie si stanovila cíl zachovávat a rozvíjet Evropskou unii jako prostor svobody, bezpečnosti a spravedlnosti, ve kterém je zajištěn volný pohyb osob. K postupnému vytvoření tohoto prostoru musí Společenství mimo jiné přijmout opatření týkající se soudní spolupráce v občanskoprávních věcech, která jsou nutná k řádnému fungování vnitřního trhu.

(2) V tomto ohledu již Společenství kromě jiných opatření přijalo nařízení Rady (ES) č. 1348/2000 ze dne 29. května 2000 o doručování soudních a mimosoudních písemností ve věcech občanských a obchodních v členských státech[14], rozhodnutí Rady 2001/470/ES ze dne 28. května 2001 o vytvoření Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci[15], nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech[16] a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky[17].

(3) Dne 20. prosince 2002 přijala Komise Zelenou knihu o evropských platebních postupech a o opatřeních vedoucích ke zjednodušení a urychlení sporů o drobných

---

11 Úř. věst. C […], […], s. […].
12 Úř. věst. C […], […], s. […].
13 Úř. věst. C […], […], s. […].
14 Úř. věst. L 160, 30. 6. 2000, s. 37.
15 Úř. věst. L 174, 27. 6. 2001, s. 25.
16 Úř. věst. L 12, 16. 1. 2001, s. 1
17 Úř. věst. L 143, 30. 4. 2004, s. 15.

pohledávkách[18]. Tato Zelená kniha zahájila konzultace o opatřeních týkajících se zjednodušení a urychlení sporů o drobných pohledávkách.

(4) Řada členských států zavedla zjednodušené občanskoprávní řízení při rozhodování o drobných pohledávkách vzhledem k tomu, že ne vždy se náklady, časová náročnost a jiné újmy související se soudním řízením snižují úměrně s výší pohledávky. V přeshraničních případech jsou překážky získání rychlého a finančně nenáročného rozsudku ještě výraznější. Je tedy nezbytné vytvořit evropské řízení o drobných pohledávkách. Cílem tohoto evropského řízení bude usnadnit přístup ke spravedlnosti stanovením řízení s přiměřenou dobou trvání a s dostupnými náklady.

(5) Narušení hospodářské soutěže v rámci vnitřního trhu v důsledku nerovnováhy fungování procesních prostředků dostupných věřitelům v různých členských státech vytváří potřebu přijmout předpisy Společenství zaručující rovné podmínky pro věřitele i dlužníky v rámci celé Evropské unie.

(6) Evropské řízení o drobných pohledávkách by se měl vztahovat také na čistě vnitrostátní případy, aby se zamezilo narušení hospodářské soutěže mezi hospodářskými subjekty v různých členských státech a umožnil se přístup ke spravedlnosti za rovných podmínek ve všech členských státech.

(7) Evropské řízení o drobných pohledávkách by měl zjednodušit, urychlit a zlevnit spory o drobných pohledávkách formou volitelného nástroje vedle možností existujících v rámci právních řádů členských států, jež zůstanou nedotčeny. Toto nařízení by mělo rovněž zjednodušit uznání a vykonávání rozsudků vydaných v rámci evropského řízení o drobných pohledávkách v jiném členském státě včetně rozsudků, které byly původně výlučně vnitrostátní povahy.

(8) Pro usnadnění by měl žalobce zahájit evropského řízení o drobných pohledávkách vyplněním žalobního tiskopisu a jeho podáním u příslušného soudu.

(9) Pro snížení nákladů a zkrácení lhůt by měly být dokumenty doručovány účastníkům řízení formou doporučeného dopisu s doručenkou nebo jakoukoli jednodušší formou, jako je například obyčejný dopis, fax nebo e-mail. Řízení by mělo probíhat písemně, pokud soud nepovažuje za nutné nařídit ústní jednání. Účastníci řízení by neměli mít povinnost nechat se zastupovat advokátem.

(10) Soud by měl mít možnost vést jednání prostřednictvím audiokonference, videokonference nebo e-mailové konference. Měl by mít rovněž možnost stanovit důkazní prostředky a rozsah dokazování podle vlastního uvážení a umožnit dokazování formou telefonického rozhovoru, písemných prohlášení nebo svědků a audiokonference, videokonference nebo e-mailové konference.

(11) Soud by měl dodržovat zásadu sporného řízení.

(12) Aby se urychlilo řešení sporů, měl by být rozsudek vydán do šesti měsíců od registrace žaloby.

---

[18] KOM(2002) 746 v konečném znění.

(13) S cílem urychlit úhradu drobných pohledávek by měl být rozsudek okamžitě vymahatelný bez ohledu na jakýkoli opravný prostředek a bez nutnosti poskytnutí jistoty.

(14) Pokud je účastník, v jehož neprospěch byl spor rozhodnut, fyzickou osobou, kterou nezastupuje advokát nebo jiný právní zástupce, neměl by být s ohledem na snížení nákladů povinen hradit náklady na právního zástupce druhého účastníka.

(15) V zájmu snazšího uznání a vykonání rozsudku by měl být rozsudek vydaný v rámci evropského řízení o drobných pohledávkách v jednom členském státě uznán a vykonatelný v jiném členském státě, aniž by bylo nutné prohlášení vykonatelnosti, a bez možnosti námitek proti jeho uznání.

(16) Toto nařízení respektuje základní pravidla a dodržuje zásady stanovené zejména Chartou základních práv Evropské unie. Konkrétně se snaží zajistit plné respektování práva na spravedlivý proces vymezeného v článku 47 této Charty.

(17) Měla by být přijata opatření nezbytná pro provedení tohoto nařízení v souladu s rozhodnutím Rady 1999/468/ES ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi[19].

(18) Jelikož cílů zamýšleného kroku, tedy stanovení postupu, který by zjednodušil a urychlil řešení sporů o drobných pohledávkách a snížil náklady, nemůže být dosaženo uspokojivě na úrovni členských států, a proto jich může být lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmou opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.

(19) [Spojené království a Irsko oznámily v souladu s článkem 3 Protokolu o postavení Spojeného království a Irska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o založení Evropského společenství, že se chtějí zúčastnit přijímání a používání tohoto nařízení.]

(20) Dánsko se v souladu s článkem 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a Smlouvě o založení Evropského společenství, neúčastní přijetí tohoto nařízení a není jím proto vázáno ani se nepodílí na jeho používání,

[19] Úř. věst. L 184, 17. 7. 1999, s. 23.

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Kapitola I

PŘEDMĚT A OBLAST PŮSOBNOSTI

Článek 1

Předmět

Toto nařízení upravuje řízení o drobných pohledávkách na úrovni Společenství (dále jen „evropské řízení o drobných pohledávkách“), jehož cílem je zjednodušit a urychlit spory o drobných pohledávkách a snížit náklady. Evropské řízení o drobných pohledávkách je stranám sporu k dispozici jako alternativa k řízení upravenému předpisy členských států.

Toto nařízení rovněž ruší předběžná opatření nezbytná k uznání a výkonu rozsudku, který je vydán v rámci evropského řízení o drobných pohledávkách v jednom členském státě, v jiném členském státě s výjimkou rozhodnutí o nesporných nárocích.

Článek 2

Oblast působnosti

1. Toto nařízení se použije v občanských a obchodních věcech bez ohledu na povahu soudu tehdy, kdy celková hodnota peněžitých nebo nepeněžitých pohledávek bez úroků, nákladů a výloh nepřesáhne v době zahájení řízení EUR 2 000.

   Nepoužije se zejména v daňových, celních a správních věcech.

2. Toto nařízení se nepoužije ve věcech týkajících se:

   a) osobního stavu nebo způsobilosti fyzických osob k právům a právním úkonům,

   b) vlastnických práv vyplývajících z manželství a dědictví včetně dědictví ze závěti,

   c) konkursu a vyrovnání a podobných řízení,

   d) sociálního zabezpečení,

   e) rozhodčího řízení,

   f) pracovního práva.

3. Pro účely tohoto nařízení se pojmem „členský stát“ rozumí členské státy s výjimkou Dánska. *[Spojeného království, Irska]*

Kapitola II

EVROPSKÉ ŘÍZENÍ O DROBNÝCH POHLEDÁVKÁCH

Článek 3

Zahájení řízení

1. Žalobce zahájí evropské řízení o drobných pohledávkách vyplněním žalobního tiskopisu stanoveného v příloze 1 a jeho podáním u příslušného soudu společně s veškerými dalšími relevantními dokumenty. Žalobní tiskopis může být předložen osobně, poštou nebo pomocí jiných komunikačních prostředků, jako fax nebo elektronická pošta, které jsou přípustné v členském státu, v němž se řízení zahajuje.

2. Členské státy uvědomí Komisi o tom, které komunikační prostředky jsou pro ně přípustné. Komise tuto informaci uveřejní.

3. Soud zaregistruje žalobní tiskopis ihned při přijetí a zaznamená datum a čas přijetí všech dalších dokumentů doručených v rámci evropského řízení o drobných pohledávkách.

4. Pro účely přerušení běhu promlčecích nebo prekluzívních lhůt se za okamžik doručení považuje okamžik registrace žalobního tiskopisu soudem v souladu s odstavcem 3.

5. Netýká-li se žalobní tiskopis věci spadající do oblasti působnosti tohoto nařízení v souladu s článkem 2, neprojedná soud daný návrh v rámci evropského řízení o drobných pohledávkách, nýbrž v souladu s příslušným procesním právem členského státu, v němž dotyčné řízení probíhá. Soud o tom vyrozumí žalobce.

6. V případě, že soud nepovažuje informace poskytnuté žalobcem za dostatečně jasné nebo přiměřené nebo pokud není žalobní tiskopis řádně vyplněn, může žalobci umožnit tento tiskopis doplnit nebo opravit, popřípadě poskytnout takové doplňující informace nebo dokumenty, které určí.

7. Členské státy zajistí, aby bylo lze tento žalobní tiskopis získat u všech soudů, u nichž lze zahájit evropské řízení o drobných pohledávkách, a aby všechny tyto soudy poskytly žalobci praktickou pomoc při vyplňování žalobního tiskopisu.

Článek 4

Průběh řízení

1. Evropské řízení o drobných pohledávkách probíhá písemně, pokud soud nepovažuje za nutné nařídit ústní jednání, přičemž vezme v úvahu připomínky nebo požadavky účastníků v tomto ohledu.

2. Po obdržení žalobního tiskopisu vyplní soud část I tiskopisu pro vyjádření stanoveného v příloze II.

Do osmi dnů od obdržení žalobního tiskopisu doručí v souladu s článkem 11 jeho kopii spolu s náležitě vyplněným tiskopisem pro vyjádření žalovanému.

3. Žalovaný předloží své vyjádření do jednoho měsíce od doručení žalobního tiskopisu a tiskopisu pro vyjádření tak, že vyplní část II tiskopisu pro vyjádření, přiloží dodatečné dokumenty a zašle je zpět příslušnému soudu, popřípadě jakýmkoli jiným vhodným způsobem bez užití uvedeného tiskopisu pro vyjádření.

4. Do osmi dnů od obdržení vyjádření žalovaného doručí v souladu s článkem 11 soud kopii tohoto vyjádření a případné dodatečné dokumenty žalobci.

5. Pokud žalovaný vznese ve svém vyjádření vůči žalobci protinárok, vyrozumí o něm soud žalobce. Žalobce se k protinároku vyjádří do jednoho měsíce od doručení vyjádření žalovaného.

6. Přesáhne-li celková hodnota protinároku částku stanovenou v čl. 2 odst. 1, zohlední soud tento protinárok pouze tehdy, pokud protinárok vyplývá ze stejného právního vztahu jako pohledávka a pokud soud považuje za vhodné v evropském řízení o drobných pohledávkách pokračovat.

7. Je-li některý dodatečný dokument, který soud obdrží, v jiném jazyce, než ve kterém probíhá řízení, vyžádá si soud překlad tohoto dokumentu pouze v případě, že je to nezbytné pro vydání rozsudku.

   Odmítne-li účastník přijmout některý dokument z důvodu, že není v jednom z jazyků uvedených v článku 8 nařízení (ES) č. 1348/2000, vyrozumí soud o této skutečnosti druhého účastníka a doporučí mu, aby překlad poskytl.

Článek 5

Ukončení řízení

1. Do jednoho měsíce od obdržení vyjádření žalobce nebo žalovaného ve lhůtě stanovené v čl. 4 odst. 3 a 5 soud:

   a) vydá rozsudek, nebo

   b) si vyžádá od účastníků další informace týkající se dané pohledávky ve stanovené lhůtě, nebo

   c) předvolá účastníky k jednání.

2. Neobdrží-li soud od žalovaného vyjádření ve lhůtě stanovené v čl. 4 odst. 3, vydá rozsudek pro zmeškání.

Článek 6

Jednání

1. Soud může vést jednání prostřednictvím audiokonference, videokonference nebo e-mailové konference, pokud má k dispozici nezbytné technické prostředky a pokud oba účastníci souhlasí.

2. V případě, že se jeden z účastníků k jednání nedostaví a je zastupován jinou osobou, je soud oprávněn požádat tuto osobu o předložení písemné plné moci nebo jiného písemného pověření daného účastníka, pokud to vyžaduje procesní právo členského státu, v němž řízení probíhá.

Článek 7

Dokazování

1. Soud může dle vlastního uvážení určit důkazní prostředky a rozsah dokazování. Soud je oprávněn zejména umožnit dokazování prostřednictvím telefonického rozhovoru, písemných prohlášení svědků a audiokonference, videokonference nebo e-mailové konference.

2. Ve výjimečných případech může soud přijmout stanovisko soudních znalců, pokud je to pro vydání rozsudku nezbytné.

Článek 8

Zastupování účastníků

Zastupování účastníků advokátem nebo jiným právním zástupcem se nevyžaduje.

Článek 9

Úloha soudu

1. Soud respektuje právo na spravedlivý proces a dodržuje zásadu sporného řízení zejména při rozhodování o nezbytnosti ústního jednání a o důkazních prostředcích a rozsahu dokazování.

2. Soud účastníkům neukládá povinnost provádět právní posouzení pohledávky.

3. Pokud je to nezbytné, je soud účastníkům nápomocen v procesních otázkách a může si od nich vyžádat informace o jakýchkoli skutečnostech důležitých pro zjištění skutkové podstaty věci.

4. Kdykoli to je vhodné, pokouší se soud o to, aby byl spor mezi účastníky vyřešen smírem.

Článek 10

Rozsudek

1. Rozsudek musí být vydán do šesti měsíců od okamžiku registrace žalobního tiskopisu.

2. Soud doručí rozsudek účastníkům v souladu s článkem 11, pokud není rozsudek vynesen ústně na konci jednání za přítomnosti účastníků.

Článek 11

Doručování dokumentů

1. V případě, že má být dokument doručen do jiného členského státu, než ve kterém řízení probíhá, doručí se dokumenty účastníkům doporučeným dopisem s doručenkou při dodržení dalších podmínek stanovených v článku 14 nařízení (ES) č.1348/2000 a s ohledem na článek 8 tohoto nařízení.

2. V případě, že má být dokument doručen v rámci členského státu, ve kterém řízení probíhá, a je s jistotou známa adresa příjemce, doručí se dokumenty účastníkům doporučeným dopisem s doručenkou, popřípadě jakýmkoli jednodušším způsobem, jakým je obyčejný dopis, fax nebo elektronická pošta, pokud to umožňuje procesní právo členského státu, ve kterém řízení probíhá.

3. Pokud není za výjimečných okolností možné provést doručení v souladu s odstavci 1 a 2, lze je provést jiným způsobem zaručujícím osobní doručení.

Článek 12

Lhůty

1. Pokud je nutné zaručit účinnou obhajobu účastníků, může soud za výjimečných okolností prodloužit lhůty stanovené v čl. 4 odst. 3 a 5.

2. Pokud soud není za výjimečných okolností schopen dodržet lhůty stanovené v čl. 4 odst. 2 a 4, čl. 5 odst. 1 a čl. 10 odst. 1, aniž by tím nedošlo k ohrožení řádného průběhu řízení, přijme co nejdříve nezbytné kroky.

3. Pro výpočet lhůt stanovených v tomto nařízení se použije nařízení Rady (EHS, Euratom) č. 1182/71 ze dne 3. června 1971, kterým se určují pravidla pro lhůty, data a termíny[20].

[20] Úř. věst. L 124, 8. 6. 1971, s. 1.

Článek 13

Vykonatelnost rozsudku

Rozsudek je vykonatelný okamžitě bez ohledu na možný opravný prostředek. Poskytnutí jistoty se nevyžaduje.

Článek 14

Náklady

1. Účastník, v jehož neprospěch je věc rozhodnuta, hradí náklady řízení s výjimkou případů, kdy by to bylo nespravedlivé nebo nepřiměřené. V takovém případě rozhodne o spravedlivém rozdělení úhrady nákladů soud.

2. Pokud je účastník, v jehož neprospěch je věc rozhodnuta, fyzickou osobou, kterou nezastupuje advokát ani jiný právní zástupce, není povinen hradit náklady na právního zástupce druhého účastníka.

Článek 15

Opravné prostředky

1. Členské státy informují Komisi o tom, zda jejich procesní právo umožňuje uplatnění opravných prostředků proti rozsudku vydanému v rámci evropského řízení o drobných pohledávkách. Komise tuto informaci uveřejní.

2. V případě uplatnění opravného prostředku proti rozsudku vydanému v rámci evropského řízení o drobných pohledávkách nejsou účastníci povinni nechat se zastupovat advokátem nebo jiným právním zástupcem.

3. Není přípustný žádný další řádný ani mimořádný opravný prostředek proti rozhodnutí v opravném řízení.

Článek 16

Přezkum rozsudku

Jedná-li žalobce bez prodlení, má právo požádat o přezkoumání rozsudku vydaného v rámci evropského řízení o drobných pohledávkách v souladu s podmínkami stanovenými právem členského státu, v němž byl daný rozsudek vydán a sdělen Komisi v souladu s články 19 a 30 nařízení (ES) č. 805/2004, jestliže:

a) (i) žalobní tiskopis nebo předvolání k jednání byly doručeny způsobem bez potvrzení *o přijetí do vlastních rukou; a*

(ii) doručení nebylo vykonáno v dostatečné lhůtě nebo takovým způsobem, aby mohl zajistit svou obhajobu bez jakéhokoli pochybení na své straně, nebo

b) žalobce se nemohl k žalobě vyjádřit v důsledku vyšší moci nebo v důsledku výjimečných okolností bez jakéhokoli pochybení na své straně.

Článek 17

Použitelné procesní právo

Podle ustanovení tohoto nařízení se evropské řízení o drobných pohledávkách řídí procesním právem členského státu, v němž řízení probíhá.

Kapitola III

UZNÁNÍ A VÝKON ROZHODNUTÍ

Článek 18

Uznání a výkon rozhodnutí

1. Rozsudek vydaný v rámci evropského řízení o drobných pohledávkách v jednom členském státě je uznán a vykonatelný v jiném členském státě bez prohlášení vykonatelnosti a bez jakékoli možnosti napadnout jeho uznání, pokud byl potvrzen soudem v členském státě jeho vydání na tiskopisu stanoveném v příloze III.

2. Rozsudek vydaný v evropském řízení o drobných pohledávkách se potvrdí, pokud není v rozporu s pravidly o soudní příslušnosti uvedenými v kapitole II oddílech 3 a 6 nařízení (ES) č. 44/2001.

   Toto potvrzení se vyhotoví ve stejném jazyce jako rozsudek.

   Proti vydání tohoto potvrzení nelze podat opravný prostředek.

   Na jakékoli opravy tohoto potvrzení se použije právo členského státu, ve kterém řízení probíhá.

3. Jeví-li se v době vydání rozsudku pravděpodobné, že bude muset být vykonán v jiném členském státě, vydá se potvrzení z úřední povinnosti současně s rozsudkem. V ostatních případech se vydá na žádost jednoho z účastníků.

4. Účastník, který žádá o výkon rozsudku, předloží:

   a) vyhotovení rozsudku splňující podmínky nezbytné pro ověření jeho pravosti a

   b) potvrzení uvedené v odstavci 1.

5. Odstavce 1 až 4 se nepoužijí na rozsudky o nesporných nárocích ve smyslu čl. 3 odst. 1 nařízení (ES) č. 805/2004.

Kapitola IV

VZTAH K JINÝM PŘEDPISŮM SPOLEČENSTVÍ

Článek 19

Vztah k nařízení (ES) č. 805/2004 a k nařízení (ES) č. 44/2001

Tímto nařízením není dotčeno použití nařízení (ES) č. 805/2004 a nařízení (ES) č. 44/2001.

Kapitola V

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 20

Informace

Příslušné vnitrostátní orgány spolupracují na tom, aby poskytly veřejnosti a odborným kruhům informace o evropském řízení o drobných pohledávkách, a to zejména prostřednictvím Evropské soudní sítě pro občanské a obchodní věci vytvořené rozhodnutím 2001/470/ES.

Článek 21

Prováděcí opatření

Komise přijme v souladu s poradním postupem stanoveným v čl. 22 odst. 2 opatření nezbytná pro provádění tohoto nařízení vztahující se k úpravě mezní částky stanovené v čl. 2 odst. 1 a aktualizacím nebo technickým úpravám tiskopisů v přílohách, popřípadě k zavedení dalších tiskopisů.

Článek 22

Výbor

1. Komisi je nápomocen výbor stanovený v článku 75 nařízení (ES) č. 44/2001.

2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použijí se články 3 a 7 rozhodnutí 1999/468/ES s ohledem na článek 8 tohoto rozhodnutí.

3. Výbor přijme svůj jednací řád.

Článek 23

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dnem.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech v souladu se Smlouvou o založení Evropského společenství.

V Bruselu dne […].

Za Evropský parlament	*Za Radu*
předseda/předsedkyně	*předseda/předsedkyně*
[…]	*[…]*